

de faa Hjælp i Forhold til deres Udgift til Lærere og i Forhold til Elevantallet, og at der desuden fikkes dem Fripladser. Naar det sker, vil jeg for mit Vedkommende sige, at vi have gjort en god Gerning. Saa have vi styrket de frie, de private Seminarier, for ogsaa de lide naturligvis under Kursusvæsenet. Jeg er fuldstændig enig med den sidste ærede Taler i, at dette er uheldigt over for Maalet at faa dygtige Lærere; det er derfor Kursusvæsenet, vi skulle bort fra. Naar jeg altsaa har udtalt mig om disse Hovedbestemmelser — thi disse Punkter betragter jeg som Hovedbestemmelserne i Lovforslaget — har jeg altsaa dermed i Virkeligheden givet den Tanke min Tilslutning og ogsaa — synes jeg — anvist Vejen, ad hvilken den kan udføres og modificeres noget; thi det tror jeg ganske vist er nødvendigt for hele Udviklingen, ogsaa af rent opportunistiske Grunde at gaa den Vej, at man styrker Friseminarierne; men jeg tror tillige, man kan gøre det, ogsaa af Hensyn til selve Interessesen for Læreruddannelsen. Det er naturligvis Hovedsagen.

Ved Siden deraf altsaa, at jeg er enig i disse Hovedpunkter, om end jeg mener, de maa modificeres noget, er der andre, hvor jeg rigtignok mener, at Lovforslaget maa ændres. § 1 er jo kun en nærmere Bestemmelse af, hvad vi allerede have, saa der er ikke meget at sige til den. En Forandring fra det nu bestaaende er der jo deri, at efter den nu bestaaende Lov behøvede, der nu optages i de to første Klasser, slet ikke at gaa Skolevejen; man har egentlig tænkt sig, at Seminarierne kunne være en Slags Højskoler i de første to Klasser, men den Tanke har vist sig ikke at føre til noget, ikke at være realiserbar; det er vistnok meget saa, forsvindende saa, der have taget Uddannelsen paa den Maade, og den Bestemmelse behøver man derfor ikke at opretholde, saa jeg skal slet ikke dvæle ved, at den er falden bort. — I § 2 derimod er der en Bestemmelse, som jeg er uenig i. Man har under a stillet som Betingelse, at den paagældende skal have fyldt 18 Aar inden Kalenderaarets Udgang, inden han optages. Nu er det jo saa, at de kunne dimitteres, naar de ere 18 Aar, idet Loven af 15 Februar 1857 har den Bestemmelse, at de vel skulle være 17 Aar som Regel, men at der kan dispenseres indtil 15 Aar, naar de optages, og deraf er saa Følgen bleven, at Dimissionstiden for mange er 18 Aar, og det er ubilligt for tidligt, saa jeg har heller ikke noget imod, at man sætter 18 Aar i Stedet for 17. Derimod

betragter jeg Bestemmelsen under b som umulig. Jeg tillægger det ganske vist nogen Vægt, at Eleverne i Forvejen have gaaet i Skole eller holdt Skole, og det vil ogsaa blive Reglen, at de have været der som Lærere. Men jeg tillægger det ikke den Vægt, som det tillægges fra anden Side. Og den Bestemmelse, der er kommen ind, og hvorpaa den overvættede Vægt skal ligge, den Bestemmelse — jeg maa maaste med den højtærede Formands Tilladelse oplæse de Par Linier: „Fremtidig kan denne Vejledning kun søges hos de Lærere ved offentlige og private Skoler, som dertil udpeges af Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet“ — betragter jeg rigtignok som aldeles umulig; saaledes at udmærke nogle Skolelærere fremfor andre, gaar ikke an, og mindst at Ministeriet gør det, idet det jo heller ikke har nogen egentlig Sagkundskab. Ja, det er meget at sige, men det har i alt Fald ikke nogen praktisk Sagkundskab, idet der, saa vidt jeg ved — Ministeriet i øvrigt uførtalt — ikke er en eneste Skolemand ansat i dets Midte. Det er altsaa nødt til at lade sig lede af Indstillinger fra sine underordnede. Den Maade at udmærke nogle enkelte Lærere paa, at de maa holde Elever eller — hvad jeg skal kalde dem — unge Mennecker, der forberede sig til Skolelærere, hvorimod andre ikke maa, er jeg overbevist om er uigennemførlig og heller ikke rigtig. Nej, man kan gaa en anden Vej, hvis man lægger saa stor en Vægt paa det ene Aar, hvad jeg ikke gør. Jeg tror alligevel, at det vil blive Reglen, at vedkommende har deltaget i en Skolegerning, selv om det ikke staar i Loven. Men vil man endelig ind paa det, kan man jo træffe skarpe Bestemmelser mod Proformaatterne; man finder nok Udvej til at forhindre saadanne Proformaatter, som det ogsaa er mig — lige saa vel som den ærede sidste Taler (Bjerre) — bekendt gaa i Svang. Dem kan man nok indgaa, uden at man behøver at gribe til et saa drakonisk Middelem som det, at Ministeriet selv skal finde nogle Mænd i hver Skolekreds, der fik den udmærkede Præmie — ogsaa udmærket i økonomisk Henseende — alene at maatte hde denne Forberedelse. Denne Bestemmelse er i mine Tanker aldeles umulig. — De øvrige Litra indtil f. skal jeg ikke indvende noget imod. De ere i Overensstemmelse med de nu bestaaende, enten omtrent eller ganske; men i Slutningsstykket af § 2 vil man ligeledes i Ministeriet have Ret til at dispensere fra, hvem der kan optages i de forskellige Klasser og hvem ikke. Jeg erfender, og det tror jeg allerede vil fremgaa